

סדר איל פסח

הלכות והליכות חלק א' - במעגל השנה - פרק כ"ח

ראת ביניים

או הסדר - אלה של מצוות

בליל הסדר אנו זכים לקיים מצוות רבות,
 בתוכן מצוות שהן ייחודיות ללילה זה בלבד!
 בחרו מבין המצוות המפורטות,
 מהן המצוות הייחודיות לליל הסדר:

הסיבה לשמאל

אמירת הלל

קידוש החג

אכילת מרור

ברכת המזון

אכילת מצה

סיפור יציאת מצרים

שמחת ועונג יום טוב

שתיית ארבע כוסות

או הסדר - אלה של מצוות

המצוות הייחודיות לליל הסדר:

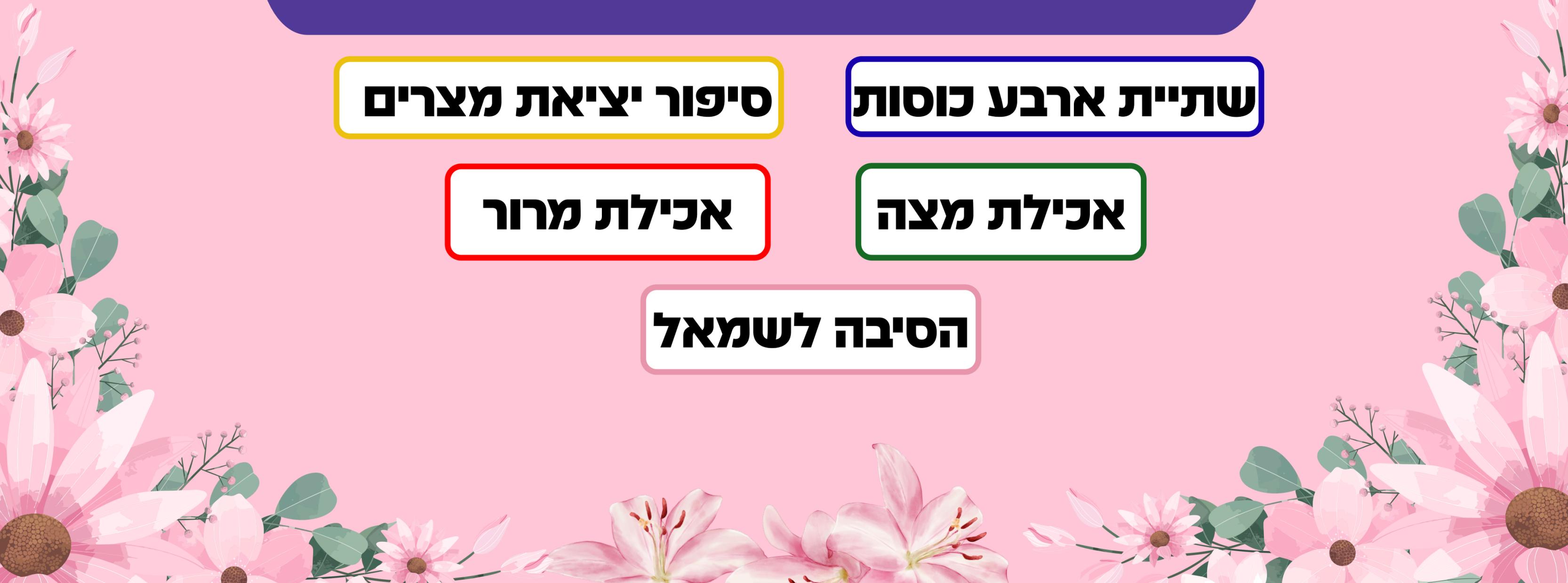
סיפור יציאת מצרים

שתיית ארבע כוסות

אכילת מרור

אכילת מצה

הסיבה לשמאל

כדי שנקיים אותן כהלכה, קבעו לנו חכמים את "סימני" הסדה.

הבה ננסה לגלות בהמשך מאחורי ה"סימנים",

כיצד אנו אכן מקיימים כל אחת מהמצוות

הללו:

מי חייב בה?

מה עושים כדי לקיימה?

איך מקיימים אותה?

מתי במהלך ליל הסדר מקיימים אותה?

***תוכלו להיעזר לעיתים בסעיף שמופיע בסוגריים לצד השאלה.**

מצוות ארבע כוסות

נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה * נשים * גם מי שאינו שותה
יין * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב?

(ו, ח)

כל משקה מכובד * יין * מיץ ענבים טהור - למי שקשה *
יין מזוג רק במעט מים * יין - גם אם מזוג בהרבה מים

מה שותים?

(ט)

משתדלים לשתות את כל הכוס * לפחות חצי כוס *
משתדלים שיהיה כזית יין * לפחות רוב רביעית (44 גרם)

כמה שותים?

(יא)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות ארבע כוסות * שותים בבת אחת
* לכתחילה אפשר לשתות בהפסקות קצרות *
בהסיבה על צד שמאל

איך שותים?

(יב-יד)

נבדוק בהמשך...

מתי שותים?

מצוות ארבע כוסות

נכון

גברים * נשים * גם מי שאינו שותה יין * ילד שהגיע לגיל
חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

יין * מיץ ענבים טהור - למי שקשה *
יין מזוג רק במעט מים

משתדלים לשתות את כל הכוס *
* לפחות רוב רביעית (44 גרם)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות ארבע כוסות * שותים בבת אחת
בהסיבה על צד שמאל

נבדוק בהמשך...

מי חייב?

(ו, ח)

מה שותים?

(ט)

כמה שותים?

(יא)

איך שותים?

(יב-יד)

מתי שותים?

מצוות שרת'ר ארבע כוסות

מתי שותים?

הכוס	ראשונה (יד)	שניה (כז, לז)	שלישית (סד, סו)	רביעית (סז, ע)
הסימן				
מוזגים				
שותים				

**לאחר ברכת המזון -
 לקראת המשך אמירת ההלל**

הלל

קדש

מגיד

ברך

לפני ברכת המזון

לפני קידוש

לפני "מה נשתנה"

בסיום הקידוש

בסיום ההלל

בסיום ברכת המזון

בסיום ברכת "גאל ישראל"

מצוות של"ת ארבע כוסות

מתי שותים?

הכוס	ראשונה (יד)	שניה (כז, לז)	שלישית (סד, סו)	רביעית (סז, ע)
הסימן	קדש	חגיג	ברך	הא
מוזגים	אפני הקידוש	אפני "מה שלמה"	אפני ברכת המצות	אחר ברכת המצות-אחרת המשק אחרת הוא
שותים	בסיום אחרת הקידוש	בסיום ברכת "גאל ישראל"	בסיום ברכת המצות	בסיום הא

מצוות סיפור יציאת מצרים

נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה * נשים * בנות רק מגיל בת מצווה * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב?

(ו)

את נוסח ההגדה * מתחילים מ"מה נשתנה" * מתחילים מ"הא לחמא עניא" * כולם בדרך של שאלה (מה נשתנה) ותשובה (עבדים היינו וכו')
רק הילדים שואלים (מה נשתנה) וההורים עונים

מה אומרים?

(כח, כט)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות סיפור יציאת מצרים * אומרים בקול רם - לא חייבים להבין * צריך להגיד וגם לפרש כדי שיהיה מובן * יש הנוהגים לסובב קערה מעל ראש

איך אומרים?

(יג, כח-ל)

מצוות סיפור יציאת מצרים

נכון

גברים * נשים * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב?
(ו)

את נוסח ההגדה * מתחילים מ"הא לחמא עניא". * כולם בדרך של שאלה (מה נשתנה) ותשובה (עבדים היינו וכו').

מה אומרים?
(כח, כט)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות סיפור יציאת מצרים * צריך להגיד וגם לפרש כדי שיהיה מובן. * יש הנוהגים לסובב קערה מעל ראש.

איך אומרים?
(יג, כח-ל)

מצוות אכילת מצה נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה * נשים * בנות רק מגיל בת מצווה * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב? (ו)

כזית מהמצה העליונה * כזית מהמצה האמצעית שכבר איננה שלמה * כזית מהמצה התחתונה

מה אוכלים? (לט, מ)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות אכילת מצה * נוטלים ידיים עם ברכה * טובלים את המצה במלח * מברכים "המוציא" ו"על אכילת מצה" * אוכלים כל כזית בנפרד עם הפסקה לעיכול * אוכלים את שני ה"כזית" יחד * בהסיבה על צד שמאל

איך אוכלים? (יג, לט-מב)

מצוות אכילת מצה

נכון

גברים * נשים * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב? (ו)

כזית מהמצה העליונה * כזית מהמצה האמצעית שכבר איננה שלמה

מה אוכלים?
(לט, מ)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות אכילת מצה * נוטלים ידיים עם ברכה * מברכים "המוציא" ו"על אכילת מצה" * אוכלים את שני ה"כזית" יחד * בהסיבה על צד שמאל

איך אוכלים?
(יג, לט-מב)

מצוות אכילת מרור

נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה * נשים * בנות רק מגיל בת מצווה * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב? (ו)

מרור בשיעור של כזית * מרור עם קצת פחות משליש ביצה * מרור בגודל קצת פחות מכשליש ביצה - למי שקשה לו

מה אוכלים?

(מו, מט)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות אכילת מרור * טובלים את המרור בחרוסת * מנערים את החרוסת מעל המרור * מברכים "בורא פרי האדמה" * מברכים "על אכילת מרור" * מכוונים לפטור גם את המרור שב"כורך" * אוכלים בהסיבה על צד שמאל

איך אוכלים?

(יג, מז, מח)

מצוות אכילת מרור

נכון

גברים * נשים * ילד שהגיע לגיל חינוך * ילדה שהגיעה לגיל חינוך

מי חייב? (ו)

מרור בשיעור של כזית מרור בגודל קצת פחות מכשליש ביצה - למי שקשה לו

מה אוכלים? (מו, מט)

מכוונים לצאת ידי חובת מצוות אכילת מרור * טובלים את המרור בחרוסת * מנערים את החרוסת מעל המרור * מברכים "על אכילת מרור" * מכוונים לפטור גם את המרור שב"כורך"

איך אוכלים? (יג, מז, מח)

**מדוע לא מברכים בורא פרי האדמה על המרור?
מתי עוד אוכלים מרור בליל הסדר?**

מצוות אכילת מרור

- לא מברכים בורא פרי האדמה על המרור, כי בשעת ברכת האדמה על הכרפס כבר התכוונו, שהיא תפטור גם את המרור.
- אוכלים עוד מרור בליל הסדר בכורך, כשכורכים אותנו במצה.

מצוות הסיבה

נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה * נשים * בנות רק מגיל בת מצווה

מי חייב? (טו)

מתרווחים ונשענים על צד שמאל * לא משנה לאיזה צד - העיקר להישען.

איך מסבים?

בעת שתיית כל אחת מארבע הכוסות * בעת אכילת הכרפס לדעות מסויימות * בעת אכילת הכרפס למנהג חב"ד * בעת אכילת המצות בפעם הראשונה בליל הסדר הזה * בעת אכילת המרור * בעת אכילת הכורך * בעת אכילת האפיקומן

מתי מסבים?

(יד, לז, סו, כב, מ, מח, נב, ס)

מצוות הסיבה

נכון או לא נכון

גברים * בנים רק מגיל בר מצווה

מי חייב? (טו)

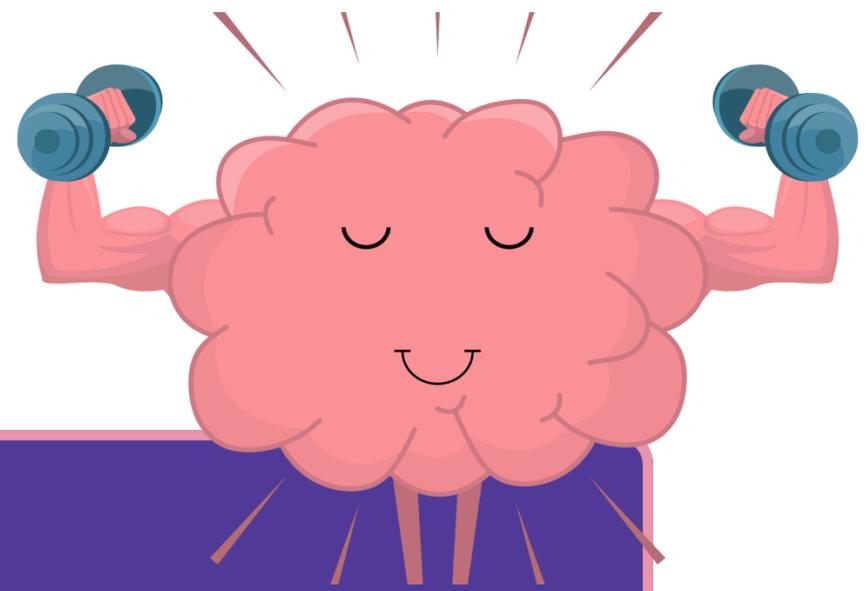
מתרווחים ונשענים על צד שמאל

איך מסבים?

בעת שתיית כל אחת מארבע הכוסות * בעת אכילת הכרפס לדעות מסויימות * בעת אכילת המצות בפעם הראשונה בליל הסדר הזה * בעת אכילת הכורך * בעת אכילת האפיקומן

מתי מסבים? (יד, לז, סו, כב, מ, מח, נב, ס)

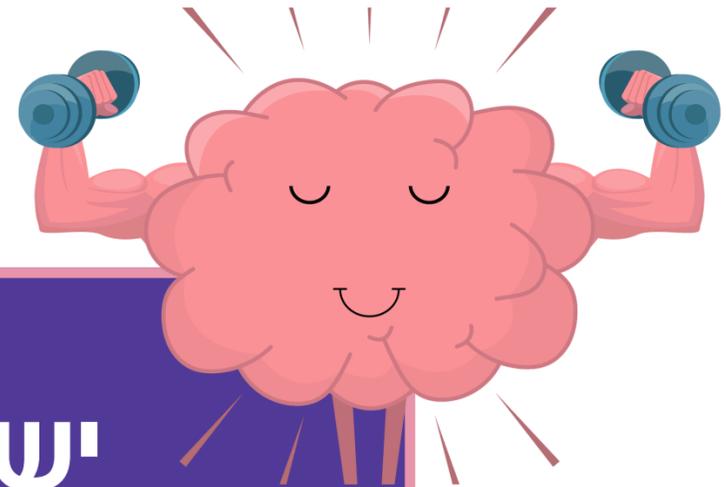
אתה

**עתה, עברו שוב על כל סימני הסדר ונסו לחשוב
אילו מצוות נוספות יש לנו הזדמנות לקיים בליל
הסדר עצמו, בנוסף למצוות הייחודיות שהזכרו עד**

כה?

אתגר

יש לנו הזדמנות לקיים בליל הסדר גם את
המצוות:
קידוש, לימוד תורה, ברכות (בשפע...), נטילת
ידיים,
שמחת יום טוב - סעודה, ברכת המזון, הלל...

ואולי לכם יש רעיונות נוספים?

מה נצטרך לתקן או להוסיף?

תקנו את מה שנדרש לתקן או להוסיף עפ"י ההלכה

יוסי היה ממש רעב, הוא חיכה כבר לרגע שיגיעו לכרפס... ואז מיהר ליטול את ידיו, ברך "על נטילת ידיים", לקח תפוח אדמה שלם (בתקווה להשקיט מעט את רעבונו...), טבל כמובן במי המלח, ברך "בורא פרי האדמה" ואכל אותו לבריאות....

מה נצטרך לתקן או להוסיף?

תקנו את מה שנדרש לתקן או להוסיף עפ"י ההלכה

יוסי היה ממש רעב, הוא חיכה כבר לרגע שיגיעו לכרפס... ואז
מיהר ליטול את ידיו, **זכר שאין לברך**
"על נטילת ידיים" (למה?), **לקח חתיכה קטנה של תפוח**
אדמה - פחות מכזית, טבל כמובן במי המלח, ברך "בורא פרי
האדמה", התכוון לפטור בברכה זו גם את המרוח, ואכל אותו
לבריאות...
בהסבה? (תלוי לפי מה נוהג...)

מה נצטרך לתקן או להוסיף?

תקנו את מה שנדרש לתקן או להוסיף עפ"י ההלכה

או! סוף סוף הגענו לכורך! קיבלתי מאבא כזית מצה,
צירפתי לזה חתיכונת ממש קטנה של מרור (בכל
אופן... זה מה...), שטבלתי עמוק בתוך החרוסת
המתוקה, הכנתי מהם כריך, אמרתי: "כן עשה הלל...",
ואכלתי בהסבה לשמאל.

מה נצטרך לתקן או להוסיף?

תקנו את מה שנדרש לתקן או להוסיף עפ"י ההלכה

או! סוף סוף הגענו לכורך! קיבלתי מאבא כזית מצה,
צירפתי לזה **כזית מרור**, שטבלתי בתוך החרוסת
המתוקה **וניערתי** (אכן... זה מה...) הכנתי מהם כריך,
אמרתי: "כן עשה הלל..." , ואכלתי בהסבה לשמאל.

התאימו בין ההלכה לטעמה

ב"ה
עצמה ואמה?
עצמה ואמה?

טעמה

ההלכה

כדי להזכיר שזהו ליל שימורים, ואין מפחדים משום דבר, בטוחים שה' ישלח לנו את המשיח במהרה.

לאחר שטובלים את המרור בחרוסת, מנערים אותה מעליו.

זכר לקורבן הפסח, שהיה נאכל כך, (והלואי שנזכה כבר לאכול אותו, ושישאר טעמו בפינו...)

לאמירת הפסקה: "שפוך חמתך על הגויים..." ניגשים לדלת עם נרות דולקים (אם לא שבת) ופותחים אותה לרווחה.

כדי שלא יתבטל טעם המרור

את האפיקומן אוכלים בסוף הסעודה, ואחריו לא אוכלים יותר שום דבר, ומשתדלים גם לא לשתות יותר...

התאימו בין ההלכה לטעמה

ב"ה
עצמה ואמה?
עצמה ואמה?

טעמה

ההלכה

כדי שלא יתבטל טעם המרור

לאחר שטובלים את המרור בחרוסת,
מנערים אותה מעליו.

כדי להזכיר שזהו ליל שימורים, ואין
מפחדים משום דבר, בטוחים שה' ישלח
לנו את המשיח במהרה.

לאמירת הפסקה: "שפוך חמתך על הגויים..."
ניגשים לדלת עם נרות דולקים (אם לא שבת)
ופותחים אותה לרווחה.

זכר לקורבן הפסח, שהיה נאכל כך,
(והלואי שנזכה כבר לאכול אותו,
ושישאר טעמו בפינו...)

את האפיקומן אוכלים בסוף הסעודה, ואחריו לא
אוכלים יותר שום דבר, ומשתדלים גם לא לשתות
יותר...

אשנה הבאה בירושלים

